

Особливості організації корекційної роботи з дітьми із порушеннями інтелектуального розвитку в умовах загальноосвітнього закладу

Меркульєва Л. В.
Виноградова С. О.

Анотація. В статті розглядається проблема включення дітей з інтелектуальними порушеннями в середовище загальноосвітньої школи з інклюзивною формою навчання. В основі інклюзивної освіти лежать ідеї рівного ставлення до всіх членів суспільства незалежно від їхньої національності, статі, раси, культури, соціального стану, релігії, індивідуальних можливостей і здібностей. У статті акцентується увага на особливостях організації корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями та розкриваються шляхи реалізації корекційного компоненту в умовах загальноосвітнього закладу. За результатами здійсненого авторами теоретико-методологічного аналізу у статті представлено думку вчених-олігофренопедагогів про особливості процесу корекційного навчання та виховання дітей з інтелектуальними порушеннями. У якості головного аргументу ефективної реалізації інклюзії дітей з інтелектуальними порушеннями є модифікація методів, методик та прийомів і принципів спеціальної дидактики в освітньо-інтеграційному процесі. Корекційно-розвивальне навчання передбачає поглиблену роботу з корекції психічних функцій, пізнавальної діяльності, навичок спілкування, а також з розвитку вмінь і навичок у процесі трудового навчання спроможності і здібностей дітей.

Ключові слова: діти з особливими освітніми потребами, діти з інтелектуальними порушеннями, інклюзія, інклюзивне навчання, корекційно-розвиткова робота, мультидисциплінарна команда, супервізія.

Постановка проблеми. Кожна дитина неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія Нової української школи — допомогти розкрити та розвинути таланти кожної дитини, в тому числі дітей з особливими освітніми потребами (далі — ООП), які навчаються в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти.

Одним із варіантів вирішення проблеми надання якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами є розвиток в Україні інклюзивної освіти. В основі інклюзивної освіти лежать ідеї рівного ставлення до всіх членів суспільства незалежно від їхньої національності, статі, раси, культури, соціального стану, релігії, індивідуальних можливостей і здібностей. З огляду на актуальність проблеми організації психологічного супроводу дітей із ООП в освітньому закладі та постійним зростанням кількості дітей, які мають порушення інтелектуального розвитку в загальноосвітніх закладах (зокрема, у КЗШ № 28 м. Кривого Рогу у 2018–2019 навчальному році до системи інклюзивного навчання було долучено 5 дітей з інтелектуальними порушеннями, у 2019–2020 навчальному році таких дітей було вже 9), була обрана тема даного дослідження.

Метою дослідження ми вважали презентацію власного досвіду організації корекційної роботи з дітьми із порушеннями інтелектуального розвитку в КЗШ № 28 м. Кривого Рогу (Україна).

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Корекційно-розвиткової роботі присвячено багато досліджень у різних галузях дефектології (С. П. Миронова [4], В. М. Синьов [6], К. С. Тороп, К. В. Рейда [8] та ін.).

Корекційна робота — це діяльність, спрямована на поліпшення процесів розвитку і соціалізації дитини, послаблення або подолання психофізичних вад учнів у процесі навчання і виховання з метою максимально можливого розвитку їхньої особистості та підготовки до самостійного життя. Основні принципи корекційної роботи:

- корекційно-розвиваюча спрямованість навчання і виховання;
- системний підхід до здійснення корекційного впливу на розвиток учнів;
- зв'язок корекційної роботи з життям і практикою;
- реалізація корекційної роботи в усіх ланках навчально-виховного процесу [2, с. 24].

Через поєднання у спеціальному педагогічному впливі таких завдань, як виправлення психофізичних порушень і розвиток особистості часто вживають термін «корекційно-розвиткова робота».

Корекційна робота обумовлюється специфікою розвитку дитини, а не типом закладу. Тому незалежно від того, чи дитина навчається у спеціальній, чи в інклюзивній школі, вона має одержувати весь

комплекс корекційної допомоги, передбачений для неї нормативною базою освітніх послуг.

Реалізація корекційного компоненту відбувається такими шляхами:

- реалізація корекційних цілей у процесі навчання і виховання дітей (на уроках, під час виконання домашньої навчальної роботи, на виховних заходах);
- проведення корекційно-розвиткових занять спеціалістами (корекційні педагоги, логопеди, психологи, та ін.);
- включення спеціальних засобів корекції у навчально-виховний процес та у режим дня;
- виконання батьками вимог і рекомендацій фахівців щодо корекційного впливу на дитину [4, с. 149].

Чим раніше до роботи будуть залучені фахівці, тим інтенсивнішим та результативнішим буде розвиток дитини.

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку є характерним порушення пізнавальної діяльності, що виявляється в обмеженості сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, відтворенні сприйнятого і вивченого. Такі діти можуть мати певні обмеження у набутті комунікативних та соціальних навичок. Ці обмеження зумовлюють уповільнений темп розвитку та навчання дитини, проте вона здатна до навчання, але у власному уповільненому темпі і в обмеженій кількості.

Щоб цілеспрямовано здійснювати навчання та корекцію психічного розвитку дитини, мало знати недоліки розвитку її окремих психічних функцій, потрібно усвідомлювати взаємозв'язок і взаємозалежність між ними. Практично не можна розділити розвиток сприймання, мислення, пам'яті та інших функцій спочатку сформувавши одну, а потім іншу. Чим би ми не займалися з дитиною, ми розвиваємо її психіку в цілому. Водночас, дуже важливо у певному недоліку психічної діяльності дитини розрізнати причини, що його зумовлюють, і наслідки, які лежать на поверхні явища та першими привертають увагу. Саме з їх подолання часто починають і, зазвичай, безуспішно. Так, батьки й учителі, часто скаржаться на погану пам'ять дитини і вважають, що саме через це дитина не може засвоїти навчальний матеріал, але якщо зміст того, що треба запам'ятати, незрозумілий дитині, то запам'ятовування можливе тільки механічне, а воно непродуктивне. Потрібне розуміння матеріалу та правильна побудова навчально-виховного процесу [1–3].

У роботі з дітьми з особливими освітніми потребами особливого значення набуває використання технології «Створення ситуації успіху» (за А.Белкіним). В основі даної технології лежить особистісно-орієнтований підхід до процесу навчання та виховання. *Ситуація успіху* розглядається як психічний стан задоволення від наслідків фізичної або моральної напруги від виконання справи. Такого цілеспрямованого поєднання умов та можливостей досягти значних результатів у діяльності прагнуть вчителі та батьки. Базовими завданнями педагога при запровадженні даної технології є: співтворчість, визнання самоцінності особистості, створення педагогічних ситуацій, заохочення, пошук, саморегуляція. Педагогічна технологія «Створення ситуації успіху» включає створення різноманітних видів радості, використання прийомів, за допомогою яких розгортають роботу з різними категоріями учнів. Цінність та ефективність цієї технології полягає у застосуванні педагогічних прийомів, таких як: «Емоційний сплеск», «Даю шанс», «Навмисна помилка», «Радість пізнання» та інших у роботі з різними категоріями учнів [5, с. 52].

В цілому, корекційно-розвивальне навчання передбачає поглиблену роботу з корекції психічних функцій, пізнавальної діяльності, навичок спілкування, а також з розвитку вмінь і навичок у процесі трудового навчання спроможності і здібностей дітей тощо. Основними завданнями корекційнонавчання є:

- забезпечення розвитку всіх видів сприймання, особливо зорового та слухового, на базі яких розвиваються вищі психічні функції;
- зміцнення працездатності дитини, уміння зосереджувати увагу й цілеспрямовано працювати;
- ставити перед собою мету, усвідомлювати способи її досягнення, адекватно оцінювати результати;
- розвивати навчальну мотивацію, бажання вчитися, віру дитини у власні можливості, що можливе завдяки усвідомленню й оцінці реальних досягнень [7].

Доктор педагогічних наук В. М. Синьов визначає ряд педагогічних умов, а саме:

- використання різних типів завдань для самостійного виконання на різних етапах уроку; поступового і послідовного ускладнення

завдань за змістом та способами виконання як всередині тем, щовивчаються, так і протягом усього процесу навчання;

- формування в учнів способів самостійної навчальної роботи, в тому числі узагальнених прийомів її виконання;
- поєднання прямого й опосередкованого шляхів керування самостійною пізнавальною діяльністю школярів;
- послідовного скорочення педагогічної допомоги учням на основі згортання інструкцій;
- диференційованого та індивідуального підходу до учнів з урахуванням актуальних і потенційних рівнів пізнавальної самостійності, навченості, стану працездатності, якісної своєрідності дефекту;
- створення й укріплення позитивної мотивації самостійної навчальної діяльності [6, с. 139].

Згідно із означеними теоретичними позиціями нами було організовано корекційно-розвивальну роботу з дітьми з ООП на базі КЗШ № 28 (м. Кривий Ріг, Україна).

Викладення основного матеріалу дослідження. Впровадження інклюзивного навчання у практику роботи освітнього закладу у КЗШ № 28 було розпочато у 2018–2019 навчальному році.

Включення дітей з інтелектуальними порушеннями у спільноту дітей з типовим розвитком вимагало подолання бар'єрів, щоб процес поступового входження дітей в соціальне середовище був вдалим. Для забезпечення інклюзивного навчання у закладі були створенні відповідні умови, а саме:

- психологічний мікроклімат, сприятливий для навчання дітей з порушеннями розвитку;
- кадрові ресурси, тобто спеціально підготовлені фахівці для роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями, відповідну підготовку пройшли всі педагоги та асистенти, які працюють з дітьми в інклюзивних класах;
- спеціально обладнані кабінети: кімната для логопедичних та корекційних занять з логопедом, дефектологом, психологом та ін.; сенсорна кімната.
- засоби корекції психофізичного розвитку, спеціальне обладнання, відповідний дидактичний матеріал, особливі наочні засоби

(закупівля здійснювалася за рахунок субвенції з держаного бюджету місцевим бюджетам);

- розроблена командою психолого-педагогічного супроводу індивідуальна програма розвитку, індивідуальний навчальний план, індивідуальна навчальна програма, розклад з урахуванням корекційно-розвиткових занять [1, с. 28].

Індивідуальний навчальний план розробляли педагоги, на основі Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції розумового розвитку, за участі батьків дитини, і затвердили керівником закладу. Індивідуальна навчальна програма дитини з ООП у класі з інклюзивним навчанням розроблялась на основі навчальних програм загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі спеціальних, з відповідною їх адаптацією. Індивідуалізація освітнього процесу здійснювалася і через надання додаткових форм підтримки у процесі навчання, зокрема асистента вчителя, який здійснює особистісно-орієнтоване спрямування навчального процесу, модифікує та адаптує навчальні матеріали відповідно до особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з ООП [3].

Важливою умовою переходу до інклюзивної форми освіти, її успішності є система супроводу і підтримки дітей з особливими потребами, тобто супровід мультидисциплінарної команди у взаємодії з вчителем та батьками. Корекційно-розвивальну роботу в умовах інклюзивного навчання здійснюють спеціальні фахівці: дефектолог, логопед, спеціальний психолог, соціальний педагог. Не стоять осторонь корекційної допомоги й інші учасники навчальної команди: вчителі, асистенти та інші [7, с. 277].

В умовах загальноосвітнього закладу з інклюзивним навчанням одним із суттєвих моментів є створення додаткових умов, забезпечення підтримки та супроводу дітей з особливими потребами. Для навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами характерною є його корекційна спрямованість. Для проведення корекційно-розвиткових занять в індивідуальному навчальному плані учня передбачено певну кількість годин, що встановлюються з урахуванням рекомендацій інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до особливостей дітей з інтелектуальними прошеннями.

Виходячи з рекомендацій Інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ), ми, як корекційні педагоги, обирали програми з корекційно-розвиткової

роботи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, які затверджені МОН України.

Вчитель-логопед обрала для своєї роботи програму «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для підготовчих, 1–4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю. Саме в основу цієї програми покладено методику ТАН-Содерберг, призначення якої у наданні дитині додаткових можливостей в оволодінні мовленнєвою діяльністю. Дана методика базується не лише на принципі корекції дефекту, а першочергово зорієнтована на пошук та активізацію компенсаторних зон розвитку дитини з інтелектуальними порушеннями. Засвоєння лексичних значень слів та формування навичок їх належного використання в мовленні швидше відбувається тоді, коли дитина під час вивчення теми бачить слова у поєднанні з відповідними зображеннями, багаторазово маніпулює з ними різними способами, співвідносить їх. Крім того, паралельно здійснюється поступове введення нових слів в словосполучення і речення.

Вчитель-дефектолог обрала для своєї роботи програму з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» для 1–4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Метою програми є створення оптимальних умов пізнання дитиною кожного об'єкта в сукупності сенсорних властивостей, якостей, ознак дати правильне уявлення, про навколишню дійсність, сприяти оптимізації психічного розвитку дитини та більш ефективної соціалізації її в суспільство.

Також дефектолог використовує для своєї роботи програму з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1–4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями тому, що формування соціально-побутових навичок у дитини з інтелектуальними порушеннями не відбувається самостійно, а потребує спеціально організованої педагогічної роботи, що враховує наявні можливості учня і орієнтує на найближчі цілі. Метою навчання є формування життєво значущого мінімуму практичних умінь, який дозволить їм правильно орієнтуватися у навколишньому світі і самостійно організувати свій побут.

Працюючи за даними корекційними програмами протягом першого року на інклюзії п'ятеро дітей з інтелектуальними порушеннями досягли необхідних знань за поставленими задачами. З початку першого семестру було сформовано склад команди супроводу та розроблені

індивідуальні програми розвитку, які дозволяли врахувати рівень кожної дитини та поставити довгострокові та короткотривалі завдання у роботі з дітьми даної нозології. Хочемо відмітити, що початкові знання, уміння та комунікативні навички були на низькому рівні майже у всіх дітей, які почали навчання на інклюзії. Деякі з них навчалися повторно в одному класі не один рік, що не давало перспектив подальшого розвитку цим дітям. Тому запровадження інклюзивного навчання стало поштовхом для адаптації, соціалізації та отримання нових знань для цих дітей.

У процесі роботи із дітьми з ООП у нас виникали суперечливі ситуації, які потребували консультації більш досвідчених фахівців. Тому наша команда супроводу неодноразово зверталася за допомогою в ІРЦ нашого міста, де ми отримували необхідні консультації та рекомендації для подальшої роботи. У процесі роботи при розв'язанні труднощів використовували таку форму проведення засідань як супервізія.

Супервізія, як допоміжна й підтримуюча діяльність всіх тих, хто наполегливо, із застосуванням корекційних методик і технологій забезпечує насичену міжособистісну взаємодію, основна мета якої полягає в тому, що одна людина, супервізор, зустрічаючись і спілкуючись з іншим спеціалістом, спробували зробити діяльність останньої більш ефективною. Таким чином, супервізія — це інтенсивні стосунки міжособистісної спрямованості, в яких дефектолог (практичний психолог, корекційний педагог, логопед, соціальний педагог тощо), покликаний сприяти розвитку професійної компетенції іншої людини. Супервізійний інклюзивний процес полягає, по суті, у тому, що один фахівець допомагає іншому з тим, щоб запобігти синдрому професійного вигорання, зняти стрес, переконати в правильності й ефективності його дій стосовно учня інтелектуальними порушеннями; батьків і родичів не тільки залучити до співпраці, а й довести, що їхня батьківська допомога полягає в позитивному ставленні до психолого-педагогічної системної корекції, і все це здійснюється для того, щоб: краще розуміти дитину; усвідомлювати та коригувати власні реакції на дитину з порушеннями; розуміти її психічний стан, мотиви, потреби й установки; визначати динаміку взаємодії та спеціальної роботи з дитиною; досліджувати свої шляхи інтервенції та їх послідовність в різних ситуаціях; досліджувати та розробляти альтернативні шляхи (варіанти) за цих чи подібних ситуацій [8, с. 179].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Ефективність організації інклюзивного навчання багато в чому залежить від

правильно організованої корекційно-розвивальної роботи. Саме тому необхідне розуміння особливостей її змісту і відмінностей від аналогічної роботи в умовах спеціальної школи.

Актуальним питанням інклюзивної освіти залишається створення відповідної бази для корекційного блоку: наявність програм, підручників, спеціального обладнання, дидактичних матеріалів тощо. Важливою умовою переходу до інклюзивної форми освіти, її успішності є система супроводу і підтримки дітей з особливими потребами, тобто супровід мультдисциплінарної команди у взаємодії з вчителем та батьками.

Визначальним чинником для успішного впровадження інклюзивної освіти в загальноосвітні заклади є емпатійне ставлення всіх учасників освітнього процесу до дитини з особливими освітніми потребами. І тільки в разі кропіткої спільної діяльності закладу та родини можна підготувати дитину до успішної інтеграції в соціум.

Список використаної літератури

1. Гоцко Г.І. Особливості організації освітнього процесу в умовах реалізації основних засад інклюзивного навчання. *Інклюзивне навчання в Новій українській школі: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне навчання в Новій українській школі»*; Інститут спеціальної педагогіки НАПН України; упоряд.: А. В. Лапін, Л. О. Сурмай, О. І. Щуцька. Київ: Інтерсервіс, 2018. С. 28–30.
2. *Дидактичні основи навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: метод. посіб.* / Уклад.: Л. О. Прядко, О. О. Фурман. Суми: РВВ СОШПО. 2015. 114 с.
3. *Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти у 2019–2020 н.р.* [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/2019/08/07>
4. Миронова С.П. Засоби корекційної роботи у навчально-виховному процесі спеціальних та інклюзивних закладів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. праць*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 26. С. 149–152.

5. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. [та ін.]. *Освітні технології: навч.-метод. посіб.*; за ред. О. М. Пехоти. Київ: Видавництво А.С.К., 2003. 255 с.
6. Синьов В. М. *Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Част. I. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки)*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. 238 с.
7. Ткачова Н. Г., Булаш І. В., Турчина І. С. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *Молодий вчений*, 2018. № 11 (2). С. 276–282.
8. Тороп К. С., Рейда К. В. Освітньо-інтеграційні можливості розумово відсталих учнів: проблеми та перспективи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. : зб. наук. праць*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 32 (2). С. 175–181.

References

1. Hotsko, H. I. (2018). Osoblyvosti orhanizatsiyi osvith'oho protsesi v umovakh realizatsiyi osnovnykh zasad inklyuzyvnoho navchannya. [Features of the organization of the educational process in the conditions of implementation of the basic principles of inclusive learning]: *Inklyuzyvne navchannya v Noviy ukrayins'kiy shkoli: Materialy mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi «Inklyuzyvne navchannya v Noviy ukrayins'kiy shkoli»*; Instytut spetsial'noyi pedahohiky NAPN Ukrayiny; uporyad.: A. V. Lapin, L. O. Surmay, O. I. Shchuts'ka. Kyiv: Interservis. S. 28–30. [In Ukrainian]
2. *Dydaktychni osnovy navchannya ditey z porushennyamy intelektual'noho rozvytku* [Didactic basics of teaching children with intellectual disabilities]: metod. posib. (2015). / Uklad.: L. O. Pryadko, O. O. Furman. Sumy: RVV SOIPPO. 114 s. [In Ukrainian]
3. *Metodychni rekomendatsiyi shchodo orhanizatsiyi navchannya osib z osoblyvymy osvithnimy potrebamy v zakladakh osvity u 2019–2020 n. r.* [Guidelines for the organization of training for persons with special educational needs in educational institutions in 2019–2020]. [Elektronnyy resurs]: URL: <https://>

- mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/2019/08/07 [In Ukrainian]
4. Myronova, S. P. (2014). Zasoby korektsiynoyi roboty u navchal'no-vykhovnomu protsesi spetsial'nykh ta inklyuzyvnykh zakladiv [Means of correctional work in the educational process of special and inclusive institutions]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 19: Korektsiyna pedahohika ta spetsial'na psykholohiya : zb. nauk. prats'*. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. Vyp. 26. С. 149–152. [In Ukrainian]
 5. Pyekhota, O. M., Kiktenko, A. Z., Lyubars'ka, O. M. [ta in.]. (2003). *Osvitni tekhnolohiyi* [Educational technologies]: navch.-metod. posib.; za red. O. M. Pyekhoty. Kyiv: Vydavnytstvo A.S.K. 255 s. [In Ukrainian]
 6. Syn'ov, V. M. (2007). *Korektsiyna psykhopedahohika. Olihofrenopedahohika* [Corrective psychopedagogy. Oligophrenopedagogy]: pidruchnyk. Chast. I. Zahal'ni osnovy korektsiynoyi psykhopedahohiky (olihofrenopedahohiky). Kyiv: Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova. 238 s. [In Ukrainian]
 7. Tkachova, N. H., Bulash, I. V., Turchyna, I. S. Innovatsiyni tekhniki roboty z dit'my z osoblyvymy osvithnyimi potrebamy [Innovative techniques for work with children with special educational needs]. *Molodyy vchenyy*, 2018. № 11 (2). С. 276–282. [In Ukrainian]
 8. Torop, K. S., Reyda, K. V. (2016). Osvitn'o-intehratsiyni mozhlyvosti rozumovo vidstalykh uchniv: problemy ta perspektyvy [Educational integration opportunities of mentally retarded students: problems and perspectives]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 19: Korektsiyna pedahohika ta spetsial'na psykholohiya. : zb. nauk. prats'*. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. Vyp. 32 (2). С. 175–181. [In Ukrainian]

Меркульева Л. В., Виноградова С. А.

Особенности организации коррекционной работы с детьми, имеющими нарушения интеллектуального развития в условиях общеобразовательной школы

Аннотация. В статье рассматривается проблема включения детей с интеллектуальными нарушениями в среду общеобразовательной школы с инклюзивной формой обучения. В основе инклюзивного образования лежат идеи равного отношения ко всем членам общества

независимо от их национальности, пола, расы, культуры, социального положения, религии, индивидуальных возможностей и способностей. В статье акцентируется внимание на особенностях организации коррекционной работы с детьми с интеллектуальными нарушениями и раскрываются пути реализации коррекционного компонента в условиях общеобразовательного учреждения. По результатам проведенного авторами теоретико-методологического анализа в статье представлено мнение ученых-олигофренопедагогов об особенностях процесса коррекционного обучения и воспитания детей с интеллектуальными нарушениями. В качестве главного аргумента эффективной реализации инклюзии детей с интеллектуальными нарушениями является модификация методов, методик, приемов и принципов специальной дидактики в образовательно-интеграционном процессе. Коррекционно-развивающее обучение предполагает углубленную работу по коррекции психических функций, познавательной деятельности, навыков общения, а также по развитию умений и навыков в процессе трудового обучения и способностей детей.

Ключевые слова: дети с особыми образовательными потребностями, дети с интеллектуальными нарушениями, инклюзия, инклюзивное обучение, коррекционно-развивающая работа, мультидисциплинарная команда, супервизия.

Merkulieva L. V., Vinogradova S. O.

Special aspects for organization of correctional work with the children, that a have deviations of intellectual development in the conditions of general educational institution

Abstract. The article considers critical moments of integration the children with intellectual deviations into the environment of comprehensive school with implementation of inclusive education. The ideas of equality to all the members of society regardless their nationality, gender, race, culture, social position, religion and the individual abilities & capabilities are put in the basis of inclusive education. It is emphasized in the article on the peculiarities of organization of the correction works for the children with intellectual deviations and also there are described the ways of realization the correctional clause in the conditions of general education institution. According to results of the theoretical-methodological analysis that was performed by the authors, it is provided the opinion of the resource teachers about the features of the process of correctional studies & the child guidance for the kids with intellectual deviations. The major point to proceed with effective inclusive education for the children with the intellectual deviations is the development of methods, methodologies actions and principles of special didactics in the educational-integration process. The correction — developing studies foresees the intensified works for the corrections of psychological functions, educational activities, the communicative skills, and the developing of skills, abilities & capabilities for children in the process of manual training

Keywords: children with special educational requirements, children with intellectual deviations, inclusion, inclusive education, correction-developing work, multidiscipline team, supervision.

Меркульєва Любов Василівна,

вчитель-дефектолог
КЗШ I–III ступенів № 28
Кривий Ріг, Україна
lubovmerk83@gmail.com

Виноградова Світлана Олександрівна,

вчитель-логопед
КЗШ I–III ступенів № 28
Кривий Ріг, Україна